

Fletorja e Klerit Katolik

== TË SHQYPNËS ==

AKTE TË SELIS SHËJTE

SACRA CONGREGATIO DE SACRAMENTIS

Instructio ad Excellentissimos Episcopos, quoad dispensationes super impedimento consanguinitatis in primo lineae collateralis gradu mixto cum secundo impetrandas.

(A. A. S., 3 oct. 1931, pag. 413)

Sat frequentes ad hanc Sacram Congregationem de Sacramentis perveniunt pluribus ex dioecesibus suplices libelli, ad impetrandas matrimoniales dispensationes super impedimento consanguinitatis in primo gradu lineae collateralis, mixto cum secundo.

Haud semel eadem Sacra Congregatio, arrepta occasione, de hac tam lamentabili re Revmos Ordinarios singillatim commonefacere non praetermisit: at, spectata eiusdem rei frequentia, quae magis in dies de loco in locum, contagii instar, diffundi conspicitur, opportunum ducit nonnullas statuere normas, quibus Exmi Praesules innixi, pro sua pastoralis sollicitudine, idoneis utantur modis, ad cohibenda efficaciter atque refraenanda eiusmodi suorum subditorum postulata, quae leviter nimis saepe exhibentur.

Ad eiusmodi coercendam frequentiam, optimam queunt eamque utilissimam conferre opem Rmi Parochi, rite ac tempestive christi-fideles sibi subditos edocendo, praesertim in explananda catechesi et in concionibus habendis, Ecclesiam nempe matrimonialia statuuisse impedimenta, ut familiarum rectae constitutioni et ordinationi, sobolisque procreationi et institutioni aptius foret consultum. Quapropter eosdem fideles avertere conentur a dispensationibus matrimonialibus nimis facile postulandis, praecipue si impedimenta maiori gradus respiciant, nisi vere graves urgentesque causae id suadeant; hisque exstantibus valde prudens erit si ecclesiasticae auctoritati, per pa

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIJ BARLETI"
SHKODER (2018)

rentes praesertim aut per parochum, prius ipsae patefiant, quam matrimoniales intercedant promissiones, atque in vulgus diffundantur.

Hac eadem super re Sedes Apostolica non destitit, prouti temporum necessitas postulabat, canonicas praescriptiones iam editas, et in primis Concilii Tridentini statuta, ad observantiam revocare, uti contigit saeculo elapso per Chirographum f. r. Gregorii XVI Summi Pontificis, diei 22 Novembris 1836, cuius praescripta, quoad impedimentum de quo agitur, adhuc in suo robore permanere procul dubio dicenda sunt, sive quia Codex iuris canonici eadem nullatenus immutavit, sive quia haec Sacra Congregatio integre atque assidue huiusmodi servavit praxim, sibi ab Apostolica Dataria transmissam.

Quamobrem Exmos Praesules in Domino monemus, ne faciles se praebeant in excipiendis et commendandis precibus nupturientium, qui tales dispensationes impetrare intendunt. In primis enim animadvertenda et cavenda sunt pericula diversaque incommoda, quibus obnoxii reperiuntur oratores tam arcto necessitudinis vinculo detenti, atque saepe notabili inter se aetate dissimiles. Equidem hisce in casibus coniugalis conversatio perraro pacifica atque constanter stabilis perseverat: unde consequitur, familiae compaginem haud firmam permanere, graviaque damna etiam physica in filios ac nepotes redundare, in quos, praeter cetera, uti tradunt viri sapientes atque ipsi egregii physiologicae artis vere periti, hereditaria parentum vitia dimanant tum physica tum moralia, ac ut plurimum etiam in filiis ingravescunt.

Meminisse praeterea iuvabit, nimiam adhibere indulgentiam in talibus dispensationibus concedendis — uti iam probe cavit praefatus S. P. Gregorii XVI Chirographus — idem esse ac occasionem praebere, imo fovere, qua debita minuatur observantia et morum castimonia, quae intercedant oportet cum personis tam arcto sanguinis vinculo adstrictis, in familiari conversatione vitaeque intima consuetudine. Nullus igitur est qui non perspiciat quantum intersit ne impedimentorum matrimonialium disciplina, quae coniugii dignitate ac sanctitatem tætur, crebris eiusmodi dispensationibus labefactetur, cum potius tectam saretamque servare plurimum oporteat ad probos tuendos mores, ad pacem familiarum fovendam, atque ad bonum rei publicae quoque civilis provehendum.

Eas proinde solummodo iustas et congruenter graves habeant causas Exmi Praesules in memoratis dispensationibus efflagitandis, quae ob canonicas praescriptiones, aut ob diuturnum usum iugiter a S. Sede servatum, uti legitimae aestimantur, prout sunt v. g. re-

motio notabilis scandali, compositio gravium quaestionum in successionem bonorum, aut resolutio implexarum vel valde miserarum conditionum familiarum. Ideoque ad rem haud sufficere censeant suetas quae pro ceteris impedimentis etiam maioris gradus adducuntur, causas: nempe angustiam loci, aetatem mulieris superadultam, carentiam dotis et similia, excepto casu quo eadem, non singillatim sed cumulative sumptae, tam grave pondus efforment, ut dispensationem suadeant, iuxta regulam iuris «singula quae non prosunt, simul collecta iuvant».

In posterum itaque Exmi ac Revmi dioecesium Pastores atque Rectores eos tantummodo excipiant et commendent supplices libellos pro dispensationibus super memorato impedimento impetrandis, qui causis vere canonicis, sensu iam explicato, roborentur, eosdemque ipsi Exmi Episcopi ne graventur litteris ad rem suis manibus confectis commendare, quoties id sine gravi incommodo fieri contingat; quibus pro suis quisque subditis referre debet, una cum ipsorum aetate, canonicas causas in unoquoque casu concurrentes, ceteraque adiuncta, quae spectatis gratiam dispensationis opportunam in casu fore censeat. Id autem probe animadvertant Exmi Episcopi, huiusmodi preces semper esse saltem sua manu subscribendas et speciali modo commendandas, quotiescumque nempe litteras commendatitias suis manibus exarare non valeant.

Romae, ex aedibus eiusdem Sacrae Congregationis de disciplina Sacramentorum, die 1 Augusti 1931.

✠ M. CARD. LEGA, Episc. Tusculanus, Praefectus.

L. ✠ S.

D. Jorio, Secretarius.

SACRA CONGREGATIO CONCILII

Decretum de habitu ecclesiastico a clericis deferendo

(A. A. S. 15 aug. 1931, pag. 336)

Prudentissimo sane consilio ab Ecclesia provisum est, ut clerici, in sortem Domini vocati, per decentiam habitus extrinseci, intrinsecam morum honestatem ostendant et a laicis etiam habitu secernantur. Qui quidem habitus, quamquam pro diversis temporibus et locis, non unam praetulerit formam et colorem, semper tamen proprium

quid ac singulare clericali ordini congruum retinuit ac retinet, quo tamquam *habitus ecclesiasticus* seu *clericalis* et nominetur et habeatur

Disciplina in hac re vigens continetur in canone 136 § 1 Codicis iuris canonici his verbis: « Omnes clerici decentem habitum ecclesiasticum, secundum legitimas locorum consuetudines et Ordinarii loci praescripta, deferant; tonsuram seu coronam clericalem, nisi recepti populorum mores aliter ferant, gestent, et capillorum simplicem cultum adhibeant ».

Porro huic Sacrae Congregationi Concilii exploratum est non omnes clericos, in nonnullis praesertim regionibus, memorati canonis disciplinam servare. Sunt enim qui, propriam dignitatem et honorem clericalem parvi pendentes, contra legitimam consuetudinem et Ordinarii loci praescripta, vestes etiam publice, tum forma tum colore, prorsus laicales deferant, nec ipsam tonsuram clericalem gestent. Ex quo facile sequitur, ut populus christianus erga coetum clericalem debitum obsequium minuat et clerici ipsi sese periculo exponant non solum agendi ea quae a statu clericali sunt aliena et indecora; sed etiam, quod Deus avertat, e suo statu omnino deficienti. Nec desunt sacerdotes, qui habitu, quem supra diximus, utuntur etiam in ecclesia in sacris peragendis, in sede confessionali, in Missa celebranda, in Ssma Eucharistia distribuenda.

Iamvero ad omnes abusos in hac re removendos et ad disciplinam ecclesiasticam firmandam atque urgendam, haec Sacra Congregatio Concilii praesenti decreto mandat, ut omnes clerici, praeter clericalem tonsuram, decentem habitum ecclesiasticum publice semper, non excepto tempore aestivarum vacationum, deferant, habitum scilicet, quem legitima consuetudo et Ordinarii loci praescriptum in propria regione ordini clericali congruentem agnoverint.

Insuper eadem Sacra Congregatio sacerdotes graviter monet ut religiosissime servent etiam praescriptum canonis 811 § 1: « Sacerdos, Missam celebraturus, deferat vestem convenientem quae ad talos pertingat »: qua quidem veste curandum est ut sacerdotes utantur etiam in Sacramentis publice ministrandis. Parochi et rectores ecclesiarum in sua quisque ecclesia ad celebrandum Missae sacrificium sacerdotes ne admittant nisi sint, iuxta praescriptum canonis 804 § 2, ecclesiastica veste induti, veste nempe de qua in canone 811 § 1.

Ut vero praesens decretum ab omnibus, ad quos spectat, adimpleri possit, eadem Sacra Congregatio peculiarem Ordinariorum locorum diligentiam atque vigilantiam excitat, qui, si casus ferat, in

renitentes animadvertant ad normam canonum 136 § 3, 188 n. 7, 2379 Codicis iuris canonici.

Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Datum Romae, ex Secretaria eiusdem Sacrae Congregationis, die 28 Iulii anno 1931.

I. CARD. SERAFINI, *Praefectus*.

L. ✠ S.

I. Bruno, *Secretarius*.

VEPRA PAPNORE E PERHAPJES SË FËS KËSHILLI EPRUER I PERGJITHSHEM

Drejtorve të „Perhapjes së Fës“

Zotni të Perndritshem,

Me t'avitun të Këshndellave e të mbarimit të vjetës po e shofim të detyrshme me i dergue të gjith atyne qi e zellnojnë V. P. e Perhapjes së Fës, e veçanerisht Drejtorve Kombtarë e Djeçezaj të sajë, të falat t'ona e urimet më të zgëjdhunat.

S'ka gjë më të çmueshme se të perhapunit qi aq bujarisht i është dhanë kësaj Vepre nder vende të krishtena.

Por edhe nder dhena pagane, ndermjet të krishtenave të „Asht veprue shumë; misjonarët në bazë të drejtimeve pushtetare të Delegenave Apostolikë e t'Ordinarve të tyne, dijen me zadrivillue aq mirë Vepren sa me xjerrë fryte shpirtnore e lajlore.

Të gjith këta perbân një nderim per Shëjtin At Papë i cilli don në mëndyrë të posaçme e para të gjithave, shërbimin e të gjith nierzvet pa dallim rracet e kombisjet.

I madhi Zot ka me ja u shperblve gatisht puntorve plot zellë të vëneshtës së vet.

Mirnjoftsija e Misjonarve

Bashkë me Këshillin Epruer të Pergjithshem paraqesin ndjesinat e veta mirënjoftse edhe misjonarët e botës marë. Ata tuj lajmue per shuma të marrun si ndime (subsid) liftojnë fort të miradishem ndaj ata të cilët gjene vegël në duer të Zotit per bamirsina kaq të mëdhaja, e janë edhe shpesh të permalluem per zellë të shndritun t'atyn, qi tuj kanë në të përpjekun drejt per drejt me popuj ja u trahojnë mendet zemren e ja u ushtrojnë per at bujarë e pershportni, pa të sillat misjone „ad infideles“ nuk kishin me mujtë as me kenë jo më me veprue.

Dita e Misjoneve

„Dita e Misjoneve“ kremtue me 18 të Tetorit duket se ka dalë mirë gjith-kund; ajo kje një pohim botnuer fejet e dashtniet misjonare. Letra e dergueme prej nesh, gadi si në gatim të largët t' asajë ditë, zemroj Drejtorët e zelltarët e zelltare e organizatës: lajmimi që këm ligjirue me lëjen papnore në Radium të Vatikanit, nëgjalli pelqime e energina të mira edhe nder ambjente shekullore, vendimet e Ipeshkvive rregulluene fuqina të çmueshme, në sa fjala e klerit e e lajkatit katolik vijti me mledhë zëmrat per një lutje më të ndezun e per një dashtni më të haptë.

Me shum arsye prâ kujtojmë se nuk ka m' u gjetë kurrnj djegez që mos të marrë pjesë në ket kremtje kaq shëjte e cilla persritet per gjith vjetë, gadi si me dashtë me ju gatue më me të dhanun festës së Krishtit Mbret. Drejtorët mos të pushojnë deri sa mos të kën xjerrë në ket punë bashkimin më të dishruem.

Dhetërjetori i „Romanorum Pontificum“

Me 3 Majë të vjetës që po vjen 1932, kan me u mushë dhetë vjet që se Vepra e Perhapjes së Fës kje naltue e bā Veper Papnore.

Kjo shkallë madhniet e lypun prej Shëjtut Atë Papë i dha ksajë Veper një nām e 'i të perhapun shum më të madh. Pernjimend në sã në vjeten 1922-23 mldh Lira it. 23.102.369 që bājnë fr. ár 6.180.094, ndë vjeten 1930-31 shuma e mledhun u kap deri 63.133.272 Lira it. osë me fr. ár 17.155.780.

Ndë vjeten që te vinë, në rasë të mledhjeve të plota të Këshillit, kena me i paraqitë Papës Shëjt ndjesit e mirnjofsis s' onë e me numra në dorë këm me i diftue se punohet me hiti per herë e më të madhe per lumfni e Zotit e per të perhapun të Mbretnis së Jezu Krishtit.

Lëmshët që mldhen per me pregatitë e me majtë katekistat e vendit, që per misjone janë të domosdoshem, kan me kënë pranue në mëndyrë të posaçme.

Bamirsave më të meritueshem Drejtori Kombtár ka me mujtë me u paraqitë diplomën e Bekimit Apostolik të dhanme prej Shëjtut Atë Papë.

Llogarít e përvjetshme

Fletët që po u shtimë ktu mrendë, t' i plotsuemen keni me ja dergue ksajë Sekretari të pergjithshme, fill mbas mbylljes së llogarivet, e si do kjoftë, jo përtëj 15 Marc 1932.

Drejtorë të vdekun

Në kaq po ja porosisim uratve rë bashkvllazenve të Pernder. Emz Ják Pompen e të Nder. Atë Fernand Olivier, Presidenta të Vepers nd' Olandë e ndë Chile të vdekun ndë pagjë të Madhit Zot giatë ktij vjetit.

Me nderime të zgëjedhuna e dashtëni vllaznore
Roma (106), Palazzo di Propaganda Fide, Piazza di Spagna 48,
— 16 Nanduer 1931.

Presidenti

✠ CARLO SALOTTI

Argjipeshkev Tit. i Filipòpolit të Thrakjes
Sekretár i Kongr. Sh. „De Propaganda Fide“

Sekretari i pergjithshem

Luigi Drago

Protonotár Apostolik a. i.

VEPRA PAPNORE E PERHAPJES SË FËS KËSHILLI QANDRUER I SHKODERS

Drejtorve Djeçezaj

Zotni të Pernderueshem,

Po shpejtojmë me U dergue letren që Kryetari i Pergjithshem i Perhapjes së Fës, Shkelqesia e Tij Emzot Karl Salotti, neper Né, i drejton Z. s' Uuej e të gjith zelltarve të kës Vepers Shëjte në rasë të kreteve të bardha të Këshndellat e të Motmotit të Rí. Shpresojmë se fjala e Shkelqesis së Tij nepermjet të ZZ. Famullitarve, ka me mrrijtë në vesh të gjithve, kështu që Vepra Shëjte kû asht, të vinë tuj perparue, e kû s' asht e ndë, të theksohet s' më parë.

Po marrim rasen me çfaqë gëlimin t' onë e fenderimet per kremtim të „Dieles së Misjoneve“ që në shum famullina a brye mjaft mirë. Po porosisim ZZ. Drejtorët Djeçezaj, që t' orvaten me të dhanun, m' e perhapë e m' e bā të lulzeshme neper të tana famullinat Vepren Papnore, me ja tregue popullit nevojet e madhe që kan misjonarët per ndimë me itimet e ndjesët që fitojnë atà që shkruhen ndë ket Veper e detyren që ka sejcilli, mbas takatit, me i ardhë në ndimë ksaj Vepers, me të nolla e ndomos me uratë. Nder gjytete mandej ktu ka institutet rregulltarësh e rreguiltarësh, nder shkolla, kolegja e tjera kso dore, mos të rinë pa u themelue kjo Veper,

si mbas art. 10 të statutit, qi thotë: « Pontificium Opus instituere in omnibus et singulis Parœcis, Collegiis, Seminariis, Institutis religiosis utriusque sexus. »

Tuj çue në vend dishirin e porosit e Eprorve t' Uej qi janë edhe të Papës Shëjt, keni me pasë bekimet e hiret e Krishtit Zot, qi ka lé e dekë per me shëlbue boten marë.

Drejtori

✠ G. B. DELLA PIETRA S. I. Del. Ap.

Sekretari

Dr. Thom P. Laca, Mesht.

Permbi kishen e Rrashit

Në rranxë të malit Maranaj, brî rrugës qi ulet prej Rrjollit në Fushen e Shtojës, gjinden rrënimet e një kishes e të një kuvëndit Benediktinsh, qi dokumentat e vjeter e gojdhana e popullit distojnë se ishin të shuguruem Shëjtit Sh' Njon Pagzuesit. Kumbonaria e madhe e punueme me gur të latuem, një copë e së të cillës edhe sot qindrën e pá prishun, dishmojn se çë ndertesa të madhnueshme do të kënë kënë ndë at vënd. Tagrin e pronsís permbi atò rrënime e kan pasë gjithmonë katolikt. Veç prej vjetës 1865 nisne do kundërshtime prej anës t' orthodoksve, të cillët u munduene me e bā të vetin at vënd. Çashtja kje rrahë në Stamollë, e sparit i kje njoftë e drejta Katolikve; por vjeten 1869 prej ngatrrësive të një Valís erdh urdhni qi me u rrethue me murë, e mos me muejt mā as katolikt as orthodokst me vā kambë ndë at vënd. E kshtu vijo puna deri nder dit tona; kuer vjet të kremen e Shen Gjonit ju mbush mëndja orthodoksve me vojtë me thanë meshë nder atò rrënime; e Shkelqesija e tij Emz. Lazer Mjeda, Argjipeshkvi i Shkoders si e muer vesht u ankue pranë Qeverís edhe kerkoj qi ti dorzohej katolikve aj vënd, në pshtetje të dokumentave qi i parashtroj; e qi ktu po i shpallim per dijení të gjithkuej, e sidomos me qellim qi kleri e populli katolik ta njoftin gjëndjen e randsin e çashtjes qi a nisë.

Jena të sigurët se gjygi i pá anshem i Qeverís Shqypitare ká me ja njoftë katolikve tagrin permbi atò rrënime, e ká me ja u dorxue at pasuní qi të parët ja u kan lânë trashigim. Aq mā fort qi dihet prej gjithkuej se Benediktint janë kënë gjithmonë katolikë e se shkjet e Vrakës të dalun prej Malit të zí, kan fillue me ardhë ndë atò vende njaty prej vjetës 1820.

Dy dokumenta të vjetve 1356-1376

I. Andree Episcopo Balazensi monasterium S. Joannis ordinis S. Benedicti Drivastensis dioecesis in regno Rassiae consistens et ab ipsius regni scismaticis qua si totaliter dissipatum, per obitum quondam Andree ultimi abbatis dicti monasterii, qui catholicus extra Romanam curiam diem clausit postremum vacans, quod ab ecclesia Balazensi per quinque dumtaxat milliaria parva distat, dat in commendam ne mendicare cogatur, ecclesia Balazense in praefato regno consistente ab eisdem scismaticis destructa. — (Acta et Dipl. Vol. II. 119. p. 32.)

II. Gregorius XI. papa (29 februarii 1376) archiepiscopo Ragusino mandat, ut monasterio S. Michaelis de Peclina ordinis S. Benedicti Ragusinae dioecesis aut Pashalem priorem ejusdem monasterii, aut Paulum Bossato monachum monasterii. S. Mariae de insula Treme ordinis S. Benedicti per Progonum de Polato monachum dicti monasterii S. Michaelis, cum nullus alius monachus ibidem tunc existeret, in abbatem electum, abbatem instituat, reliquum vero aut alium idoneum monasterio S. Johannis Baptistae dicti ordinis Drivastensis dioecesis per obitum Michaelis abbatis vacanti in abbatem praeficiat. — (Acta et Dipl. Vol. II. n. 329, p. 77.)

Prej „Illyrisch-Albanische Forschungen“

von Dr. Ludwig von Thalloczx, pag. 270

„Im Tale von Stoja oder Strilaleo, am Fusse des Berges Maranai (im XV. Jahrhundert Marinaa, Marinav) in der Drivastiner Diöcese, fünf Meilen weit von der viel jüngeren bischöflichen Kirche von Balezio, lag das Kloster des hl. Johannes mit einer sehr hohen, aus Quadersteinen gebauten viereckigen Kirchentür. Die Drivastiner betrachten das Kloster als zu ihrer Stadt gehörend und nach einer ausdrücklichen BESTIMMUNG des XV. Jahrhunderts durfte Abt des Klosters nur ein Drivastiner werden. Im Kampfe gegen Balsa III. standen die Äbte an der Seite Venedigs und litten viel für die Sache der Republik. Das Kloster wurde von den Venezianern reich beschenkt, unter anderem erhielt es 1415 ein ganzes Dorf (villa Veronika)“.

Perkthim

Në fushen e Shtojës, o Strilaleo, rranxë malit Maranaj (ndë shek. e XV. Marinaa, Marinav) në Diocëzin e Drishtit, pës milje lerg prej mā shum të kë Kishes Ipshkvinore të Balezit, gjindej kuvëndi i Shen

Gjonit me një kumbonare fort të neltë të punueme me gur kater anshë. Drishnjatët e mbashin kuvendin si të gjytetit të tyne, e mbas një vendimit të kjarët të shek. XV., Abati i kuvendit do t' ishte vetun një Drishtnjatë. Ndë luftën kundër Balshës të III. Abatnit mbashin anën e Venedikut, e hoqne shumë keq për shkajë të kësaj Republike. Kuvendi kje pajisë bujarisht prej Venedikasve, e ndër tjera të fala pat edhe një katund gjithunjë (villa Veronika, ndoshta Vrakë), vjeten 1445.

Prej një dorshkrimit ndë gjuhë italishte që ruhet ndë Arkivin e Argjipeshkvit të Shkodrës

Visita della Diocesi di Scutari fatta dal Vescovo Msgr. Paolo Campsi nel 1745.

„ Parochia di Rioli distante da Scutari hore quattro. Ha la chiesa coperta colla casa Parochiale unita, et è la chiesa sotto l' Invocatione del Salvatore in competente stato materiale, ha il campanile con una campana di 20 Lib. incirca.

Abbraccia qsta anche Gruda min.re; e Rasci ambidue confinanti, e discoste da Scutari due hore in qste due cure sono cristiani occulti. Rioli num.a case cattol. 53. Ae: 420. Rasci case occulte: 10. Ae: 62. Gruda case occulte: 6. Ae: 38. Hanno la chiesa Abbaziale Sotto l' Invocatione di S. Gio: Batta: di maestosa fabrica, e dicesi sia stata dei Padri Benedettini, i terreni di questa sono posseduti dai ottomani, vi ha appresso un profondo pozzo di acqua. La chiesa et il convento è dirocat dal tempo. E sono situate in bella pianura.

Letra e t' Emzot Karlo Pooten Argjipeshkvit të Shkodrës Esad Pashës Valjutt të Shkodrës

In questi ultimi giorni sono successi fatti dolorosi, ingiuriosissimi ai cattolici, che potevano impedirsi, e non sono stati impediti.

Come con tutta evidenza consta dal Bujuruldi del Governatore di Scutari, Abdi Pascià, in data ultimo Zelkadë 1275 contenente la decisione granvisiriale a favore dei cattolici, e dalla lettera granvisiriale al governatore di Scutari in data 9 muharem 1278, il Convento di S. Giovanni di Rasci appartiene di pieno diritto ai Cattolici. In virtù di questo diritto incaricai un dieci giorni sono, il parroco di Rioli di recarsi il 24 corrente, giorno sacro a S. Giovanni, a quel luogo per celebrare ivi il Divino Ufficio. I Greci, appena avuto di ciò sentore, tennero in presenza del Vladica di Prizren, cui sono soggetti, una numerosa adunanza, come V. E. ben sa, e

senza dubbio presero le misure per impedire con tutti i mezzi i Cattolici di recarsi a S. Giovanni, sperando certamente nel favore di V. E. Infatti furono purtroppo favoriti, ed assai. Imperochè Ella, invece di far osservare la sentenza granvisiriale, mise Cattolici e Greci in pari condizione, li considerò come due parti litiganti, quasi si trattasse di una causa ancora pendente, e proibì tanto ai Cattolici, quanto ai Greci di recarsi a S. Giovanni, e di questa Sua proibizione mi fece consapevole all' aksciam del 23 corrente, quando appena era più tempo di avvisare il parroco di Rioli, e non era affatto possibile di avvisare il popolo di quella vasta parrocchia. Io dunque ben sapendo che, se nascesse qualche disordine, io stesso benchè iniquissimamente, sarei stato considerato come causa del medesimo, sono stato costretto a spedire subito un pedone a Rioli intimando al parroco di non recarsi a S. Giovanni. Così io, e tutti i Cattolici con me, non ostante tutto il diritto da parte nostra, non ostante tutto il torto da parte dei Greci, abbiamo dovuto subire la più profonda umiliazione, mentre i Greci pienamente ottennero il loro intento.

La sera del 23 corrente i Greci, i quali non avevano festa alcuna, si recarono in gran numero, e ben armati, a S. Giovanni, e per quale scopo? V. E. lo saprà meglio di me. Sono per altro persuaso che non hanno avuto nemmeno un rimprovero per un'azione sì rea. Se Ella poi mandò, della truppa per allontanarli da quel luogo, lo fece sulla nostra domanda.

È vero che andarono anche molti Cattolici a S. Giovanni, ma essi andarono alla loro festa, ignari senza dubbio, almeno la massima parte, del divieto fatto.

Si dice che i Greci hanno un firmano a loro favore. Noi non lo sappiamo. Mi permetto però di fare qualche osservazione. Se quel Firmano è in opposizione colla suddennata decisione granvisiriale, ed in questo stato caso se non è stato coi termini più espressi derogato alla decisione medesima, egli è, come non dubito, senza valore, e si sospetta con ragione che è stato ottenuto colla frode e coll' inganno. Di più se quel Firmano è in opposizione colla detta decisione, in ogni modo prima di derogare alla medesima, era assolutamente necessario che fosse interpellata la parte cattolica interessata, la qual cosa non è stata mai fatta. Io perciò ho i miei gravi dubbii riguardo a quel Firmano. La stessa circostanza che i Greci finora non hanno mai fatto uso del Firmano, somministra un argomento validissimo che egli non ha alcun valore.

Essendosi portato tanto da Scutari, quanto dalle montagne gran numero di Cattolici a S. Giovanni, e sentendo che il parroco di Rioli non sarebbe venuto per celebrare il Divino Ufficio, alcuni vennero a Scutari pregandomi di intercedere presso V. E. acciocchè permettesse al popolo ivi radunato di entrare nel recinto custodito dai soldati per recitare un solo *Pater Noster*, come i radunati ardentissimamente desideravano. Io mandai il mio sacerdote D. Pasquale Junki con quattro Muftari da V. E. per esporle questa umile supplica. Eppure Ella ricusò di esaudire una preghiera la più innocente, la più giusta del mondo. Ai Cattolici dunque fu rifiutato un sol minuto, anzi un mezzo minuto di tempo, mentre i Greci erano stati in quel recinto quasi tutta la notte fino all'arrivo dei soldati, di modo che possono cantare vittoria, la più compita vittoria sui Cattolici, i quali sono stati esposti alla loro derisione.

In questa grave e pesantissima situazione io fo uso del diritto che ho di protestare. Sì, protesto e con tutte le forze protesto a nome mio e di tutti i Cattolici di questa mia Archidiocesi di Scutari contro la violazione dei nostri diritti riconosciuti dal supremo tribunale di Costantinopoli, protesto contro le fiere umiliazioni che senza alcun motivo abbiamo dovuto subire, e protesto contro tutti i torti che ci furono fatti.

Sono in dovere di rendere V. E. consapevole che i Greci li 6 Luglio prossimo (stile nuovo) avranno la festa di S. Giovanni che, come spero, V. E. non permetterà che la celebrino nella nostra Chiesa di S. Giovanni di Rasci.

Alieno come sono per indole da ogni spirito di contesa, posso assicurare l'E. V. che lo scrivere la presente mi è costato infinita pena: ma doveri imperiosi me lo imponevano.

Aggradisca V.E. i sensi della mia più alta stima e considerazione.
Scutari, 26 giugno 1869

da Carlo Arcivescovo
d' Antivari e Scutari

Letra e Valis së Shkoders Argjipeshkvit të Shkoders

Scutari li 3 ottobre 1869

Illmo e Revmo Monsignore,

Ho l'onore d'informare la S. V. Illma e Revma che mi era premurato di rapportare alla sublime Porta la questione insorta tra i Cattolici ed i Greci di Scutari per la Chiesa di Rasci.

Dalla lettera Gransignorile in data 25 Gemazil-el-evvel 1286, in risposta alla mia, risulta che questa Chiesa non deve esser cessa

nè ai Cattolici nè ai Greci di Scutari; di farvi intorno alla stessa un recinto di muro, d'ingiungere sia agli uni che agli altri di non avere pretensioni sulla medesima.

Per cui La prego di aver la bontà di comunicare a chi di ragione la risoluzione che il Governo ha creduto opportuno di prendere a tale scopo.

Aggradisca, Monsignore, i sensi della mia più distinta stima e considerazione.

Il Governator Generale
Essad

All' Illmo. e Revmo. Monsignore
Monsignor C. Pooten,
Arcivescovo Cattolico di Antivari-Scutari

Të Pergjegjunit e Argjipeshkvit

Scutari II Ottobre 1869

Eccellenza,

Ho l'onore di accusare ricevimento del riverito Dispaccio del 3 corrente, col quale V. E. porta a mia conoscenza che dalla lettera gransignorile in data 24 gemazil-el-evvel 1286, in risposta alla di Lei lettera, risulta che la Chiesa di Rasci non deve essere cessa nè ai Cattolici nè ai Greci di Scutari.

Rimasi sommamente sorpreso leggendo quel Dispaccio, non potendo comprendere come mai una simile decisione, se pure tale deve chiamarsi, abbia potuto essere emanata, senza che la parte Cattolica fosse menomamente interpellata od intertesa, e ciò sulla semplice lettera di un governatore, e ciò per un affare già deciso, il quale seppure si credeva necessario di rivolgerlo a nuovo esame, doveva essere discusso trattato con massima maturità e con tutto rigore.

Che tal modo di agire inudito nell' Europa civilizzata, possa avere ed abbia talvolta luogo nelle provincie, lo sanno tutti: ma che ciò succeda nella capitale dell' Impero, non posso crederlo, e non lo credo. Ritenendo quindi come non avvenuto ciò che V. E. ha voluto riferirmi, mi riservo libertà di azione per difendere i nostri diritti sulla Chiesa di Rasci, la quale è stata sempre nostra, e lo è presentemente. La violenza, ed essa sola, può spogliarci di quel luogo, dei nostri diritti giammai.

Aggradisca V. E. i sensi della mia più alta stima e considerazione.

Carlo Arcivescovo
d' Antivari e Scutari

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

MBË NJESËT E FESTAVE TITULLARE TË ZADRIMËS

Dajç, 25.VII.1931.

Të Ndertit Drejtim të Fletores së Klerit Katolik të Shqipërisë:

Në librin Miscellanea vescovile di Sappa i cilli ruhet n' arkivin e kësajë Ipeshkëvi, gjinden dokumentat që këtua ndiekin. U lutem të keni mirësin me i botue n' at të Nderëshme Fletore, mbassi flasin Mbë Ndiesët e Festave Titullare të Zadrimes.

Me shpresë se keni m' e pranue lutjen t' ëme, U falënderoj qyesh tesh me nderime të veganta

Gasper Gurakuqi

Fam. e Dekan në Dajç.

„Nella prima Canonica Visita Pastorale fatta dal Monsignore Pietro Severini Vescovo di Sappa, essendosi fatta ricerca nelle rispettive celle parocchiali se esistevano i decreti approvanti le Indulgenze che i Fedeli credevano di acquistare nelle Feste titolari delle Parocchie, in niun luogo si rinvennero. Quindi il sopradetto Monsignore per non defraudare la pietà dei Fedeli che erano nella persuasione di lucrare siffatte indulgenze, con apposita supplica pregò la S. C. di Propaganda Fide, affinché gli ottenesse da S. S. un tal Decreto. Il Regnante Sommo Pontefice Pio IX *benigne annuit* come apparisce dal qui inserito Foglio “1).

B.mo Padre.

Pietro Severini Vescovo di Sappa umilmente supplica la S. V. a voler concedere in perpetuo la indulgenza plenaria ai fedeli dell' uno e l' altro sesso che confessati e comunicati visiteranno le chiese qui sotto descritte nei giorni delle loro rispettive feste titolari, ed anche di altri Santi, ed ivi pregheranno S. D. M. per l' esaltazione della S. Chiesa.

Nella Chiesa di S. Maria di Caccia in Naraci ai 25 di Marzo, ai 15 e 16 di Agosto.

Nella Chiesa di S. Pietro e S. Paolo in Haimelli ai 29 di Giugno.

Nella Chiesa di S. Giorgio in Ndensciati ai 23 di aprile. Similmente ai 29 di settembre: e per questi due giorni tanto nella Chiesa dell' antica Cattedrale dedicata a S. Michele quanto nell' anzidetta di

1) Ket e shkroj P. Bonaventura di Acquaviva M. Oss. i cilli ndodhej n' at kohë sekretar i Em. Pieter Severinit.

S. Giorgio, a cagione che per la difficoltà della strada non possano andare i Cristiani all' antica Cattedrale, solennizzandosi tal festa in ambe le Chiese.

Nella Chiesa di S. Maria in Trosciani li 25 Marzo, li 13 giugno, e 8 sett.

Nel luogo ove era la Chiesa di S. Giacomo in Bliniscti, essendovi ora l' altare, il 25 luglio.

Nella Chiesa di S. Veneranda in Gramsci li 26 luglio.

Nella Chiesa di S. Pantaleone in Babba li 27 d.º

Nella Chiesa di S. Stefano in Bliniscti li 3 agosto.

Nel pub. oratorio in Ghiadri dedicato a S. Giuseppe li 19 Marzo.

Nella Chiesa di S. Marco in Zadegna li 25 aprile.

Nella Chiesa di S. Maria pure in Zadegna li 8 settembre.

Nella Chiesa di S. Demetrio in Daici. La prima domenica di ottobre, il dì 25 novembre, e il dì 10 gennaro, solennizzandosi le feste di S. Caterina e S. Sebastiano.

Nella Chiesa di S. Giorgio di Pistoli li 23 aprile, li 9 maggio e li 6 dicembre solennizzandosi anche le ambe feste di S. Nicolò di Bari.

Nella Chiesa di S. Giovanni di Schiesi li 6 mag. e li 29 agosto.

Nella Chiesa di S. Maria in Vierda o Sarda li 15 agosto.

Nella Chiesa di S. Luca in Goiani li 18 ottobre.

Nella Chiesa di S. Rocco in Gryka Ghiadri li 16 agosto.

Nella Chiesa di S. Nicolò in Mnella li 9 maggio e 6 dec.

Nella Chiesa di S. Michele in Vigù li 29 settembre.

Ex Audientia SS.mi habita die 31 Januarii 1847 SS.mus D.nus N.ºr Pius divina providentia PP. IX referente me infrascripto Sacrae Cong.nis de Propaganda Fide Sec.ro perpensis expositis, benigne annuit in omnibus pro gratia juxta preces, contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aed. Sac. Cong. die et anno quibus supra.

Gratis sine ulla solutione quocumque titulo

L. + S.

JOANNES Arch. Thessalonicensis, Sec.rius.

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)

CASUS CONSCIENTIAE

Solutio casus propositi in praecedenti fasciculo

Ad I. Mathilda hereditatem ex testamento tuta conscientia adire potest. Habet enim, in isto testamento authentico, titulum legalem qui nullo vitio laborat. Defuncta quidem voluntatem expressit istud testamentum mutandi, et quidem in detrimentum Mathildae. Voluntas autem ista omni legali expressione caruit. Comparari potest cum testamento informi quod is cuius interest tuto neglegere potest. Nec defectus novi instrumenti ullo modo Mathildae imputari potest. Quae inter Euphrosinam et Leocadium convenerint Mathilda ignorabat. Ipsi sunt res inter alios actae quae ius suum, seu iuridicas suas rationes nec mutare nec afficere potuerunt.

Ad II. Peior, prima specie, est causa Leocadiae. Haec enim mandatum acceptavit arcessendi notarium. Voluitne autem se ex iniustitia obligare ad quaerendum notarium, an tantum bono amicae officio aegrotae grata esse? Nulla mentio fit sollemnis cuiuspiam promissionis. Num promisit se curaturam esse ut notarius re vera arcesseretur, an tantum unum aditum ad notarium promisit, quem re vera tentavit? Potius merum hoc conamen videtur promisisse, ita ut, post quam se frustra ad domicilium notarii contulisset, se omni onere liberatam existimare potuerit. Num vi vel fraude Euphrosinam impedit ne opera alius personae notarium acciret? Nihil huiusmodi insinuat. Integrum ipsi Euphrosinae erat, per paucos dies qui ei superfuere vitae, sollicite de advocando notario cogitare. Quare, ne ipsa quidem Leocadia rea iniustitiae fuisse videtur, ita ut nullum restitutione verbum miscendum sit.

PER TË HAPUN TË FËS

Kryedjoezi i Durrësit

Famullija e Tiranës	Lekë 571.—
» » Durrësit	» 136.25
» » Milotit	» 133.—
» » Gurzit	» 116.—
» » Rrëshënit	» 20.—
» » Bizës	» 25.—
» » Delbënishtit	» 10.—

Lekë 1011.5

DREJTUER: Dr. Thom T. Laca, M. shatë

BIBLIOTEKA PUBLIKE
"MARIN BARLETI"
SHKODER (2018)